

**Bacăul real și
Bacăul artiștilor**

Gheorghe Neagu – un profesor în *era ticăloșilor*

Gheorghe Neagu - un fel de Don Quijote moldav, parazitat de un Oblomov excesiv esențializat de foamă și lene până la os, baletează, azi, prin *codrii Bacăului* (care de fapt nu mai există decât în poze făcute la minut în sepie acum 100 de ani, și în imaginarul afectiv al câtorva poeți și artiști neguroși...). Poartă, ziua, spre orele prânzului, câteva reviste literare sub braț, în care învelește, probabil, și un cuțit de tăiat filele publicațiilor din bucătăria lui Ștefan Petică, dublul multora dintre noi, pentru vreun ospăt „pe nepregătite” cu cine-știe-cine.

Gheorghe Neagu – ochi albaștri inutil alunecoși, plete în vânt – călătorește, noaptea, prin deșerturile selenare ale Bacăului, pe coșmaderii crescuți cu anghinare și orez cu lapte împrumutați de la Iovian, mai călare, mai pe jos, cu *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* a lui Călinescu drept pavăză împotriva valului uriaș de mediocritate care cutreieră lumea. Mi-l închipui ospătându-se regește din istoria divinului critic și contemplând cutremurat, aproape de calea ferată, hălcile însângerate ale unor îngeri loviți de tren ori destrămați de frig și indiferență.

În tinerețe a fost un risipitor de frumuseți de-o clipă, de cărți puse pe lista neagră de niște autorități acefale, de prietenie fără de rest, dar și un păgubos, care a dat la schimb pe mai nimic iluzii, promisiuni, speranțe, ideea că paradisul poate fi, în montruoasa colonie penitenciară ceașistă, chiar aici, în Bucureștii Mici ori pe Strada Mare a Bacăului...

A întreținut în mulți, tineri și maturi, credința că țara asta trebuie refăcută în hotarele Daciei Fericite, mitice, imaginate de Eminescu și Sadoveanu. Dorul de Basarabia sub sceptrul mușatin l-a înțepit în mulți oameni, mai ales după ce un poet, Cezar Ivănescu, publicase poemele însângerate despre o Moldovă tragică, mai degrabă ireală. Chiar și când s-a zvonit/ (s-a dovedit?), după anii 90, că poetul dorului de Moldova era în solda Securității iar elegiile sale hrăneau ambiții imperiale irealizabile, și, prin urmare, s-a ales praful de acest vis, profesorul Neagu nu l-a abandonat. A dorit însă ca discipolii săi să caute, ca

ucenicii lui Deceneu din romanul sadovenian, *Creanga de aur*, o cale către adevărul adevărat prin care să *acceadă la lumea rarefiată a mai marilor minții* și să decidă ei înșiși ce este de făcut pentru a transpune în realitate „acest vis – copil al suferinții”... Nu știu câți i-au urmat îndemnul. Nu știu în câți tineri himerele astea, toxice unele, au fructificat.

Gheorghe Neagu, sau Prințul – cum îi spuneau cu admirație, dar și vag conspirativ colegii de facultate, începuse să capete vizibilitate din momentul în care s-a aflat în Bacău că e profesor și că sucește mințile elevilor cu fel de fel de îndrăzneli frumoase, dătătoare de vertij, „cu voie de la poliție”, cum șușoteau, invidioase, gurile rele... despre adevăratele valori ținute sub cheie de autorități, despre România Mare care devenise mică și tot mai roșie, tot mai speriată și paranoică, despre libertățile pierdute care ar trebui recâștigate, despre Basarabia furată... Erau îndrăzneli de ins aparent inconștient de pericolele la care se expunea, erau manifestări de Gică Contra inofensive, de fapt, pentru autorități, care, pentru că le tolerau, sperau *să-și mai umanizeze fața*. Pentru unii aceste insolente ale lui Neagu sau erau provocări, bine instrumentate securistic, mascate sub o umbră de normalitate anormală, menite a prinde în mrejele unor false libertăți pe puținii care, creduli și sincer înflăcărați, își dădeau drumul la gură, pentru ca, după aceea, să dispară din peisaj, să se îmbolnăvească brusc, să aibă nu știu ce accident... Nu știu și nici nu vreau să mă gândesc...

Unii au zis că profesorul Neagu strică mințile adolescenților cu tot felul de povești, atunci de necrezut, dar „frumoase”, pseudo-teorii despre un viitor umanist înalt, despre un fel de Republică platoniciană în care să conducă oamenii spiritului, nu trogloditiți acefali. De fapt, s-a descoperit că le injecta, prin mesaje subliminale, dragostea de carte, de poezie, de adevăr, de stele. Făcea acest lucru când învățăceii erau fără apărare, când abia *deschideau ochiul lăuntric* ca să vadă și să înțeleagă, când încă nu aveau anticorpii necesari rezistenței față de încercările de tot felul la care îi va supune o

realitate barbar-asiatică, o realitate de spital psihiatric. Când imaginația dă repede în clocot, între 12 și 18 ani, contactul cu adevărata realitate ținută sub lacăte, poate sălbătici spiritul tânăr. Pervertită, vopsită tipător, demonizată, dar *realitate*, nu butaforie cu cusăturile rău mascate, alta decât aceea fabricată în sinistrele laboratoare ale puterii din *era ticăloșilor*, poate sălbătici spiritul tânăr. Îi poate subrezi pentru totdeauna reprezentările despre om și lume.

Trezirea din beția totalitară era mai rea, dar era necesară și cumva tămăduitoare. Era de preferat durerea trezirii, decât viețuirea prin anestezie continuă cu otrăvurile contrafăcute ale unei ideologii falimentare, anestezie fără consimțământ, făcută de brute mancurtizate cărora li s-a spălat creierul. Fiindcă Realitatea-surogat, prost fabricată, strivea adevărata realitate, devenise un coșmar istovitor și amenința să-i ia pentru totdeauna locul.

De fapt, cum stă scris în procesele verbale păstrate în *Arhivele Ticăloșilor Naționale*, profesorul Neagu le „iradia” mințile, corectându-le, cumva, personalitatea în formare, le tampona viitorul cu un fel de „uraniu” cărturăresc, îmbunătățit adesea cu un umor subțire sau cu mușcătura sarcastic-amară. Pentru învățăcei, grija de viitor se estompa. Se aruncau, unii dintre ei, în jocuri periculoase, iresponsabile, spre disperarea părinților indiferent că erau școliști sau nu, *yesmeni* sau cârtitori împotriva exceselor puterii ceașiste.

Ceea ce nu s-a prea văzut, nu s-a prea știut, ori a fost cu grijă trecut sub tăcere, a fost numărul mare de tineri lipsiți de anticorpii necesari supraviețuirii în hidoasa lume comunistă, tineri care au căzut pradă ușoară unui discurs naționalist găunos, din care nici acum, după 30 de ani de la prăbușirea dictaturii lui Ceaușescu, nu se pot trezi, nu se pot dumiri *de ce* lumea nu a fost niciodată, în esența ei, așa cum au visat-o ei, sau cum li s-a ordonat să viseze, *de ce* au fost victime ale mancurtizării, *de ce* au schingiuit, au lovit, au murdărit, *din convingere!*,

visе, speranțe curate, în numele unor false adevăruri, ale unor ambiții de putere diabolice. Alți tineri au devenit *yesmenii* de azi care își vând votul pentru un cânat usturoiat, și în același timp, părinții *generației macdonalizate, a generației copy-paste*. Sau căpșunarii raiului capitalist, care ne vizi-tează de Crăciun și de Paști, sângерând lăuntric, înstrăinați.

Când povestește despre anii aceia, dă de înțeles că ar fi fost totuși cumînțit „tovărășește”. E greu de știut ce înțelege el prin asta. În zilele terorii din decembrie-ianuarie 1989-1990 a simțit că se rupe în el ceva esențial. Nu realitatea ținută aproape 50 de ani sub *lacăte și drugi* a fâșnit de sub șenilele taburilor care-i striveau pe cei care au strigat de s-au cutremurat cerul și pământul că: „Vom muri și vom fi liberi!”, ci *o alta*, în care el nu se regăsea în niciun fel... Se simțea înșelat profund și iremediabil.

Îi place să afirme că s-a luptat cu morile de vânt ale vremii, cu rino-cerii culturali, cu politrucii coprofagi, cu monștrii ieșiți puhoi din somnul ra-țiunii națiunii! Poate așa a fost. Dove-zile sunt însă palide de tot, se înecă într-o anecdotică de cârciumă mărgi-nașă. „Pe ce te bazezi, când spui că așa și pe dincolo? Pe ce te bazezi, tu-ți adineaurea mă-tii!” Sustine că a suferit în anii ceaușismului agresiv și mega-loman. A avut de tras pentru unele păreri exprimate public, în sensul că cei vizați i-au întors spatele sau i-au răspuns cu aceeași monedă sau mai rău. Când a suferit și din pricina a ce a suferit?, era întrebat. Cine-i de vină că avea gura slobodă, că *bătea câmpii cu grație* pentru te miri ce, că rânjea sat-isfăcut când săgețile lui își atingeau ținta? Că era ahtiat după succesul in-stantanеu, după *aplauzele grele a ca-naliei de uliți*? Că a cultivat mereu despre sine imaginea de rebel alintat de cucoane, de virtual prăpăstios prinț macedonschian, ușor trișor, mai mult mitoman, cu fire de poet ratat, de critic acerb al politicianismului agramat, de om doborât de plictisitoare corvoadă de a scrie ceva pe hârtie, de orator nar-cisiac, dar necredibil, în fine, un his-trion... care și-a cam jucat șansele la un fel de ruletă rusească...

A întreținut, uneori dincolo de marginea suportabilului, ideea că Lei-bniz nu avea dreptate când afirma că *lumea asta*, adică lumea cancerizată de ceaușismul ignobil, *este cea mai bună din toate lumile posibile*. Ca eroii camilpetrescieni!...Că trebuie doar să nu-i aparții acestei lumi decât statistic, ca un număr oarecare, niciodată cu su-fletul și spiritul, să fii mereu *în afara ei*, să te abstragi cu totul din ea și să-ți locuiești propria ta lume, hrănită zilnic cu libertate...

Astăzi pare un ins anacronic, obosit, captiv al unui vis straniu/ ne-sănătos *ce ni-l lăsară din bătrâni/ Pă-rinții din părinți*, de măreție tristă și inutilă. E un vis hrănit de un patriotism de secol XIX avântat, clocotitor, he-liadesc, dar cam teatral, cu oarecari rădăcini în plânsul încrâncenat, mesia-nic, răzbunător al *Doinei* eminesciene. Uneori, când vorbea despre Basarabia, de România Mare, de Dacia mitică a lui Eminescu, părea că regretă că nu avea darul unui Octavian Goga de a se rosti profetic, de a fi *cântărețul pă-timirii noastre* al unui neam fără noroc în istorie... *Avem un vis neîmplinit, / Copil al suferinții, / De jalea lui ne-au răposat/ Și moșii, și părinții...* Discursul său inflammat adesea, intolerant, funest, (și din această cauză necredi-bil!), nu putea ascunde un resentiment aproape visceral, nu știu cât de sincer și cât de jucat, împotriva unui presupus *rău* care macină substanța vitală a ne-mului românesc, *rău* venit din afara noastră, dinspre străinii demonizați... Dar astea sunt elemente dintr-un dis-curs politic nesigur și impur, extremist, anarhic, de tristă faimă, care a înșân-gerat veacul trecut... Profesorul Gheor-ghe Neagu e, probabil, și prizonierul unor lecturi pe apucate, pe sub mână, inflamate, din cărțile anarhiștilor. E captivul propriilor lui neputințe de a se rosti vaticinar în piața publică, de a nu fi putut fi un lider de tip byronian, nici înainte de 1989, nici în zilele Crăciu-nului fabulos și însângerat, când cei ti-neri au strigat de s-au zguduit cerurile și părea că *mămăliga românească a explodat!*: „Vom muri și vom fi li-beri!”.

Când i s-a ivit, în sfârșit, pri-lejul de a fi lider măcar local al „revo-luției”, în zilele tulburi de neună

speranță și de cruntă dezamăgire ale lui '89, s-a speriat de rolul asumat pen-tru câteva zile și a clacat... În noua lume visătorii nu aveau ce căuta. N-a fost pe val nici după aceea în anii ca-pitalismului sălbatic... Nu era făcut să fie un caragialian Coriolan Drăgă-nescu! A realizat repede că era impli-cat într-o farsă politică grotescă, sânge-roasă, dementă, de prost gust și foarte toxică. N-a putut să sesizeze, atunci, nicio fărâma de curs istoric benefic pentru un popor prostit aproape 45 de ani de o ideologie antiumanistă. S-a retras sau s-a lăsat marginalizat din di-verse motive, probabil omenești, de strictă supraviețuire...

Nu știu ce credea el despre Don Quijote, despre Ilie Moromete, (romanul lui Preda l-a dezamăgit, se pare); ceea ce știu e că are din amândoi câte ceva, așa cum fiecare din noi are, într-o măsură mai mare sau mai mică, fie la nivel declarativ, fie îngropat în AND-ul lui. Asta l-a și salvat din multe momente dificile în care singur s-a băgat, dar tot combinația asta i-a redus lumea doar la câteva plimbări pe săp-tămână pe câteva străzi fără istorie.

Și în tinerețe, și acum, s-a ma-nifestat ca un tip oral, ușor cabotin. Teatralismul lui, oricât de studiat aca-să, era excesiv și nu convingea spiritul atent la nuanțe și subînțelesuri. Adesea zeflemitor, căuta gâlceava. Glumele sau insolentele lui produceau ilaritate dar și jigneau. Cred că el nu realiza că devine de nesuferit din pricina asta și că prietenii încercați îl ocoleau.

Mi-ar plăcea să afirm că vie-țuia socratic cât a profesat în Bucureș-tii mici / respectiv Buhussy City, dar știu că aş exagera cumva. Printr-o maieutică mai mult țărănească decât socratică, voia să trezească în tineri dorința de a ajunge la cunoașterea adevărului, binelui, frumosului. Am spus că s-a ilustrat mai mult oral, având, cred, aversiune față de scris. Probabil că **s-a tipărit pe sine însuși în ediții limitate în mințile și sufle-tele învățăcelor**.

Gheorghe Neagu – o promi-siune irealizabilă, amintind vag de al-batrosul baudelairian ivit într-o lume care nu-l merită.

Ion Tudor IOVIAN